

Audit

Roda JC

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | november 2010

Audit

Roda JC

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | november 2010

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

Roda JC

Gemeente Kerkrade

Openbaar Ministerie Maastricht

Regiopolitie Limburg-Zuid

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Henk Ferwerda

Tom van Ham

Henk de Man

André Oudendag

Siert Vos

© Arnhem, november 2010

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Club, supporters en incidenten	7
3	Samenwerking rondom voetbalveiligheid	9
4	Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd	11
5	De BVO onder de loep	13
6	Hoofdpijnen veiligheidsbeleid	17
7	Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners	18
8	Club- en gemeentespecifiek	19
9	Samenvatting en conclusies	20
	Bijlage - verantwoording Audit	21

1. Inleiding

Van Auditteam Voetbalvandalisme naar Auditteam Voetbal en Veiligheid

In 2003 stelde het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het landelijk Auditteam Voetbalvandalisme in, dat op grond van artikel 2a van het Instellingsbesluit van 13 augustus 2003 (en gewijzigd op 15 december 2006) de volgende taakstelling kreeg:

- bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland een kortlopend feitenonderzoek te doen;
- onderzoek te verrichten naar het voorkómen van incidenten.

Daarnaast was het op grond van art. 3 in het (gewijzigd) Instellingsbesluit mogelijk om onderzoek te verrichten op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), of op verzoek van de burgemeester van de betreffende regio, waar zich ingrijpende incidenten voordeden (in overleg met BZK). Ook kon het Auditteam op eigen initiatief besluiten tot het verrichten van onderzoek (eveneens in overleg met BZK).

Het onderzoek richtte zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO). Het Auditteam Voetbalvandalisme deed vijf jaar lang actief onderzoek en sloot in 2008 af met een eindrapport.

Sinds eind april 2009 is het voorzitterschap van het Auditteam Voetbalvandalisme overgenomen door Annemarie Jorritsma en is de naam van het Auditteam gewijzigd in het Auditteam Voetbal en Veiligheid. De overige leden van het Auditteam zijn: Gerard Beelen, Henk Wooldrik, Gerrie Ruijs, Mirjam Salet en Peter van Zunderd. De Interdisciplinaire stuurgroep voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft in 2008 de taken van het Auditteam geherformuleerd.

De hoofddoelstelling van het nieuwe Auditteam – dat verder is gegaan onder de naam Auditteam Voetbal en Veiligheid – is om voor de komende twee jaar op grond van audits concreet advies en aanbevelingen te geven aan de lokale voetbalvierhoek over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Samen met de betrokken partijen wordt de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij ligt de focus op de voortgang van de landelijke beleidsprioriteiten op lokaal niveau. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Net als in het verleden zullen grootschalige incidenten rondom het voetbal – op eigen initiatief of indien daartoe wordt verzocht – ook in onderzoek worden genomen. De onderzoeken en audits worden uitgevoerd door een onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers en praktijkdeskundigen.

Werkwijze bij een audit

Door het onderzoeksteam wordt tweemaal een wedstrijdbezoek afgelegd, waarbij geobserveerd wordt aan de hand van een observatielijst. De wedstrijden worden zowel vanuit de 'clublijn' als vanuit de 'politielijn' bekeken. Daarnaast vinden per organisatie (groeps)interviews plaats met vertegenwoordigers van partijen uit de lokale vierhoek. Tot slot worden relevante documenten, zoals het veiligheidsconvenant, draaiboeken en uitdraaien van het VVS bestudeerd c.q. geanalyseerd.¹ Het geheel mondt uit in een openbare rapportage.

Uitgangspunten omtrent veiligheid

Veiligheid is een essentiële factor voor het bestuur van een voetbalclub: sfeer en veiligheid zijn basisvoorwaarden. Sfeer en veiligheid helpen bij het aantrekken van supporters en sponsors. Zodra de veiligheid op een acceptabel niveau is gebracht, kunnen redelijke wensen van (fanatieke) supporters worden ingewilligd. De veiligheid bij voetbalwedstrijden wordt in onderlinge samenhang bepaald door supporters (aard en aantal), de veiligheidsorganisatie, de fysieke infrastructuur en veiligheidsmaatregelen. Voetbalveiligheid vergt dan ook samenspel in de vierhoek van gemeente, politie, OM en BVO.

Voor zover mogelijk worden ook (vertegenwoordigers van) de supporters in de afstemming met de BVO betrokken, doch zij bepalen niet (mede) het beleid.

¹. Zie voor de onderzoeksverantwoording de bijlage.

2. Club, supporters en incidenten

2.1 Roda JC is in 1962 opgericht vanuit een fusie tussen Roda Sport en Rapid JC. Het grootste gedeelte van haar bestaan, namelijk sinds 1973, speelt Roda JC op het hoogste niveau. Thuiswedstrijden worden sinds het seizoen 2000-2001 gespeeld in het Parkstad Limburg Stadion met een capaciteit van 19.000 toeschouwers; de gemeente is deels eigenaar van het stadion, waar ook concerten, feesten en congressen plaatsvinden.

2.2 Doorgaans zitten 14.000 à 15.000 toeschouwers in het Parkstad Limburg Stadion. Roda JC is een volksclub, die door veel gezinnen uit Kerkrade en omgeving bezocht wordt. Van een grote harde kern is geen sprake; de BVO kent circa 100 probleemsupporters en tussen de tien en twintig toonaangevende subjecten. De informatiepositie van de politie over toonaangevende subjecten is goed. Personen die vanuit Hooligans in Beeld (HIB) bekend zijn, worden overgedragen aan het Veiligheidshuis (VH).

2.3. Probleemsupporters maken zich schuldig aan kleine delicten en houden zich daarnaast soms niet aan de huisregels van Roda JC (alcohol- en drugsgebruik). In totaal zijn er blijkens het Voetbalvolgsysteem (VVS) 24 stadionverboden; het betreft allemaal landelijke stadionverboden (peildatum 25 januari 2011).

De perikelen rondom een eventuele fusie in 2009 (FC Limburg) en de daarmee gepaard gaande onrust hebben voor een enorme, tijdelijke toename van het aantal stadionverboden gezorgd (zie ook 8.3). Langzaam normaliseert het aantal stadionverboden inmiddels weer.

2.4 De BVO kent vier officiële supportersverenigingen, te weten het Fanproject Kerkrade 1998, de West Side Ultra's (WSU), De Supportersclub Roda en de Supportersvereniging Roda JC. De laatstgenoemde is de oudste van de vier. De WSU is één jaar na het in gebruik nemen van het Parkstad Limburg Stadion (2000) ontstaan. Met uitzondering van de Supportersclub Roda organiseren alle supportersverenigingen busreizen rondom uitwedstrijden.

Ongeveer anderhalf uur voor een thuiswedstrijd kunnen bezoekers het stadion in; supporters kunnen elkaar ontmoeten in het Fanhome (Kick Off), dat achter de West-tribune gelegen is.

2.5 In het afgelopen jaar (peildatum 25 januari 2011) hebben tijdens thuiswedstrijden twaalf relatief lichte incidenten waarbij supporters van Roda JC betrokken waren, plaatsgevonden. Het gaat dan om het afsteken van vuurwerk of het gooien van bier. Van ernstige incidenten is geen sprake. Tijdens uitwedstrijden ligt het aantal incidenten in dezelfde periode op dertien. Het gaat ook in dit geval om lichte incidenten, waaronder opvallend veel vuurwerkincidenten.

- 2.6 Thuiswedstrijden van Roda JC worden tot op heden als A-, B- of B+-wedstrijd ingeschaald; dit heeft tot gevolg dat alcoholgebruik tijdens alle wedstrijden is toegestaan, terwijl verder wel sprake is van inzet en maatregelen zoals deze gangbaar zijn rondom C-wedstrijden. Op korte termijn wordt ten behoeve van helderheid over de te nemen maatregelen rondom een wedstrijd – bijvoorbeeld vervoersregelingen en kaartverkoop – de indeling in A-, B- en C-wedstrijden weer ingevoerd. De meeste B+-wedstrijden zullen worden afgeschaald naar een B-wedstrijd.

In totaal zijn er dit seizoen vier A-wedstrijden en dertien B-wedstrijden gepland. Bij alle B-wedstrijden, op de wedstrijd tegen VVV Venlo na, wordt een auto- en/of buscombi opgelegd. Daarmee kent Roda JC in totaal dus twaalf wedstrijden waarbij een combi wordt opgelegd.

- 2.7 Tijdens A-wedstrijden is er sprake van vrij vervoer voor bezoekende supporters, terwijl bij B-wedstrijden een auto-/buscombi wordt opgelegd. Tijdens C-wedstrijden geldt voor bezoekende supporters een verplichte buscombi. Door het ontbreken van een permanent busvak moeten bezoekende supporters door een op te bouwen hekwerk en/of door een menselijke linie gescheiden worden van de thuis supporters. Men is bezig deze werkwijze te verbeteren.

3. Samenwerking rondom voetbalveiligheid

3.1 De samenwerking tussen BVO, gemeente, Openbaar Ministerie (OM) en politie is goed. Er wordt op verschillende niveaus (periodiek) overleg gevoerd tussen de betrokken partijen, er is sprake van korte onderlinge lijnen en respect voor elkaars standpunten en belangen. Hieronder geven we de overleggen die periodiek gevoerd worden weer.

- Bij het vooroverleg sluiten de BVO (deze wordt vertegenwoordigd door de veiligheidscoördinator), de politie, de gemeente en de supportersverenigingen aan; zij voeren door middel van een teleconferentie overleg met de bezoekende club.
- De BVO heeft driemaal per jaar overleg met de vier supportersverenigingen. Daarnaast wordt apart een 'sfeeroverleg' gevoerd om te bespreken hoe de sfeer rondom thuiswedstrijden verhoogd kan worden.
- Het veiligheidsoverleg wordt door de partners als het meest belangrijke overleg benoemd. Dit overleg vindt minimaal één keer per maand, maar meestal frequenter, plaats. De gemeente heeft bij dit overleg de regie; daarnaast zijn BVO, OM, politie en brandweer bij het overleg aanwezig.
- De politie heeft vier keer per jaar een regionaal voetbalcoördinatorenoverleg. In dit overleg is er tijd en ruimte voor het uitwisselen van ervaringen van voetbalcoördinatoren van het regiokorps Limburg-Zuid, dat ook Fortuna Sittard en MVV bedient.
- Tweemaal per jaar vindt er een bestuurlijk overleg plaats, dat zich specifiek richt op betaald voetbal. Deze bijeenkomst is niet gekoppeld aan een voetbalvierhoek (zie voor meer informatie 3.2), maar de vertegenwoordiging is wel hetzelfde.
- Tussen de BVO en politie vindt evaluatie van het verloop van een wedstrijd plaats wanneer men daar aanleiding toe ziet. Dit is in het huidige seizoen nog niet het geval geweest.
- Binnen de politie is er intern tactisch overleg.
- Op de wedstrijddag is er intern operationeel overleg bij de politie.

In Kerkrade ontbreekt het aan een voetbalvierhoek (zie boven en onder); deze wordt door de partijen ook niet gemist in de overleggen die er al zijn. Structurele zaken kunnen ook buiten de vierhoek om dan wel in het bestuurlijk overleg besproken worden.

3.2 Tijdens het bestuurlijk overleg (zie 3.1) dat twee keer per jaar plaatsvindt, schuiven naast de burgemeester ook de Algemeen Directeur van de BVO, de Officier van Justitie (OvJ) en de districtschef aan. Zaken die globaal besproken worden, zijn onder andere:

- Een terugblik op de gespeelde wedstrijden en het verloop daarvan.
- Een vooruitblik op de komende wedstrijden.
- Het voetbalconvenant.

- 3.3 De gemeente heeft een regierol bij het coördineren van multidisciplinaire oefeningen; één keer per twee jaar vindt er een grote oefening plaats, in het jaar daartussen wordt kleinschaliger geoefend. Bij de oefeningen speelt de veiligheidsregio geen rol en wordt gebruikgemaakt van verschillende scenario's; van de oefeningen wordt verslag opgemaakt. Naast de reguliere oefeningen oefent de politie tweemaal per jaar onaangekondigd – tijdens een wedstrijd – met de afvoer van supporters via een route die langs de achterkant van het stadion loopt. Deze 'spontane' oefening vindt altijd plaats bij risicoarme wedstrijden (zie 5.3 voor meer informatie over de aanrijroutes).

4. Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd

- 4.1 De veiligheidsorganisatie van de BVO is momenteel als volgt:
- Binnen de BVO zijn een veiligheidscoördinator, een stewardcoördinator en een coördinator supporterszaken als betaalde krachten actief bezig met veiligheid. De veiligheidscoördinator valt onder de verantwoordelijkheid van de Adjunct Directeur. Onder de bovenkant van de veiligheidsorganisatie werken vijf sectorhoofden met daaronder circa twintig hoofdstewards; elke hoofdsteward heeft vervolgens nog eens vijf stewards onder zich. In totaal heeft de BVO circa 150 medewerkers die in het bezit zijn van de blauwe pas van de KNVB.
 - Binnen het stadion heeft de BVO de regie; de politie kan de regie op verzoek van de BVO – bij incidenten of calamiteiten – overnemen.
- 4.2. De stewardbriefing vindt getrappt plaats. Eerst geeft de veiligheidscoördinator van de BVO een briefing aan de sectorhoofden, hoofdstewards en een spotter van de politie. Deze briefing wordt op een duidelijke wijze gedaan; aan stadionverboden en doelgroepen wordt geen tot weinig aandacht besteed. Na de briefing van de veiligheidscoördinator, briefen de sectorhoofden het stewardteam verder op de tribune. Belangrijk om te vermelden, is dat het draaiboek van de stewarding twee dagen voor de wedstrijd per mail aan de deelnemers van de briefing aangeboden wordt.
- 4.3 Bij de politie is de inzet en dus het aantal betrokken personen wisselend en afhankelijk van de risico-inschatting van de wedstrijd. Op basis van het algemeen draaiboek Roda JC en informatie uit de interviews kan het volgende over de politie-inzet gezegd worden:
- Tijdens A-wedstrijden wordt circa 20 man politiepersoneel ingezet.
 - Tijdens B-wedstrijden wordt circa 30 man politiepersoneel ingezet.
 - Tijdens B+-wedstrijden wordt circa 100 man politiepersoneel ingezet.
- Wedstrijden verlopen vanuit het oogpunt van veiligheid goed met een minimale politie-inzet. Het bejegeningprofiel van de politie richting supporters is laagdrempelig en vriendelijk.
- 4.4 De briefing van de politie wordt op zeer professionele wijze gedaan met behulp van PowerPoint (*good practice*). Aan stadionverboden, doelgroepen en het programma 'Hooligans in Beeld' wordt ruime aandacht besteed. Daarnaast komen ook specifieke doelstellingen, beleidsuitgangspunten en opdrachten, zoals deze vermeld staan in het draaiboek, aan bod. Dit draaiboek wordt ruim van tevoren samengesteld en voor gezien getekend door de districtschef en commandant basiseenheid. Bij eventuele wijzigingen wordt het draaiboek opnieuw getekend.

- 4.5 Het OM heeft één voetbalofficier en twee voetbalsecretarissen die zich bezighouden met het betaald voetbal in de regio (Roda JC, Fortuna Sittard en MVV) en werkt vanuit Maastricht. De voetbalofficier is aanwezig bij beleidsoverleggen, veiligheidsoverleggen worden bijgewoond door een voetbalsecretaris. Bij B+-wedstrijden is de voetbalofficier standaard in het stadion aanwezig, terwijl bij B-wedstrijden standaard een voetbalsecretaris aanwezig is.
- 4.6 Binnen de gemeente zijn de burgemeester – als eindverantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid – en een zeer ervaren bestuursmedewerker betrokken bij het uitzetten van het beleid rondom voetbal.

5. De BVO onder de loep

- 5.1 Roda JC heeft in totaal circa 150 stewards in dienst; zij zijn allen in het bezit van de blauwe pas van de KNVB. De opleiding van de stewards wordt vanuit de BVO vormgegeven door de veiligheidscoördinator, de Brandweer Zuid-Limburg en de Politie Basiseenheid Kerkrade. Daarnaast heeft de BVO circa 30 mensen in dienst die zich rondom wedstrijden bezighouden met het regelen van het verkeer. Deze verkeersregelaars hebben, samen met zeven brandweermannen die zich in het hoofdgebouw bevinden, een belangrijke rol in het calamiteitenplan. De BVO werkt bewust niet samen met een beveiligingsbedrijf; omdat er geen incidenten zijn die daartoe aanleiding geven, ontbreekt daaraan de behoefte.

Stewards en verkeersregelaars ontvangen een vrijwilligersvergoeding. Het valt – tijdens de wedstrijdbezoeken van het onderzoeksteam – op dat een deel van de stewards meer aandacht besteed aan de wedstrijd dan aan het aanwezige publiek. Hieraan wordt in de instructie aan de stewards ook aandacht besteed. De kwaliteit van de stewards is door de bank genomen echter goed. Wel worden de opgangen naar bordessen en trapopgangen op de West-tribune (waar een belangrijk deel van de fanatieke aanhang zit) onvoldoende vrijgehouden voor hulpverleners.

- 5.2 Supporters die in het bezit zijn van een clubkaart kunnen deze op de wedstrijddag activeren aan de stadionkassa's. Daarnaast is het mogelijk de clubkaart te activeren via internet, bij de Fanshop of bij Ticketbox-verkooppunten. Op een clubkaart kan de houder vier extra kaarten aanschaffen. Sinds kort is het – bij wijze van proef – ook mogelijk om bij A-wedstrijden zonder clubkaart een kaartje te kopen (zie voor meer informatie 8.2).
- 5.3 Over de fysieke infrastructuur rondom en in het stadion is het volgende op te merken:
- De bewegwijzering vanaf de snelweg om het stadion te kunnen bereiken, is goed; het stadion ligt in de Roda JC Ring en is via twee aanrijroutes te bereiken. Doorgaans wordt gebruikgemaakt van de aanrijroute die leidt naar de voorzijde van het stadion.
 - Rondom het stadion zijn meerdere parkeerzones. De capaciteit van deze parkeerzones is niet toereikend; dit is mede een gevolg van het feit dat één parkeerzone (P3) slechts vijf keer per jaar mag worden gebruikt (zie voor meer informatie 8.3).
 - Er is geen sprake van supportersscheiding anders dan in de directe nabijheid van het stadion zelf. Het stadion heeft een vaste verbinding met de opvangplaats voor de uitsupporters. De bussen worden op de openbare weg bij deze opvangplaats geparkeerd. Bij meerdere bussen wordt gewerkt met clusters.
 - Auto's van bezoekende supporters kunnen op een parkeerplaats (P2) vlakbij de ingang van het uitvak worden geparkeerd. De uitsupporters die met een autocombi naar Kerkrade afreizen, worden na afloop van de wedstrijd door politie en stewarding begeleid tot bij hun auto's.

- Verkeersregelaars, stewards en politie zorgen voor de afvoer van supporters, die ordentelijk en rustig verloopt. Het openbaar vervoer is goed geregeld: supporters kunnen per bus vertrekken vanaf het stadion naar het NS-station (Heerlen).
 - Het bezoekersvak is te bereiken via een lange overdekte sluis die onder de Oost-tribune doorgaat. Voordat bezoekers deze sluis ingaan, gaan zij door de tourniquets heen en worden zij gefouilleerd.
 - Het stadion verkeert in prima staat. De segmentering is duidelijk en het stadion is in sectoren verdeeld. Het enige 'hoge' hekwerk binnen en buiten het stadion is de fysieke afscherming van het uitvak. Deze hekken voldoen ruimschoots aan de gestelde eisen.
 - De tribunes zijn niet steil en de stoeltjes zijn schoon. Alle tribunes hebben zitplaatsen; op de vakken waar de fanatieke aanhang vertoeft (de West-tribune), staan de meeste mensen.
 - Het uitvak ligt op maximale afstand van het vak van de harde kern en is aan beide zijden voorzien van een lexaanwand met daarboven netten. Het bezoekersvak biedt plaats aan 1.000 supporters. De voorzieningen (catering, toilet) bij het uitvak zijn, net als het zicht op het veld, goed. In het uitvak wordt geen alcoholhoudende drank geschonken.
 - Het stadion heeft één supportershome, dat gelegen is aan de westzijde van het stadion. Het home is geopend voor en na elke thuiswedstrijd van Roda JC en wordt gerund door een cateringbedrijf.
 - De afscheiding van tribunes en veld geschiedt door een soort gracht van circa 3 meter breed. Tussen de tribunes en de gracht is het hoogteverschil circa 3 meter; het speelveld ligt circa een meter lager dan de tribunes.
- 5.4 Voorafgaand aan en na afloop van de wedstrijd wordt een schouw uitgevoerd in het gastenvak. Eventuele gebreken worden zowel vooraf als nadien vastgelegd op foto's; eventuele schade in het gastenvak wordt verhaald op de bezoekende club.
- 5.5 De commandoruimte is op de vierde etage van de hoofdtribune gelegen en ter hoogte van het doel bij de West-tribune (fanatieke aanhang) gesitueerd:
- De commandoruimte geeft een goed overzicht over het hele stadion en bestaat uit één ruimte, waarin circa acht man van de BVO, politie, gemeente en brandweer aanwezig zijn. Toegang tot de commandoruimte is voor onbevoegden tijdens de wedstrijd niet mogelijk; wel bezoeken mensen in het kader van een rondleiding geregeld de commandokamer. Dit leidt tot extra drukte.
 - De cameraoperators zijn verantwoordelijk voor het cameratoezicht. De zichtlijnen van de in totaal 34 digitale camera's zijn goed en de camera's geven een goed overzicht van hetgeen er in het stadion en de stadionomgeving gebeurt.
 - De beelden zijn van redelijke kwaliteit; alleen zijn gezichten moeilijk herkenbaar wanneer wordt ingezoomd, wat de opsporing c.q. herkenning van verdachten bemoeilijkt.

- 5.6 Het stadion verkeert in een prima staat en de segmentering is duidelijk. Wel is er een aantal aandachts- c.q. verbeterpunten te noemen:
- Wanneer uitsupporters na afloop van de wedstrijd naar hun auto willen gaan, worden zij gescheiden van de thuissupporters door veel mankracht (politie en stewarding) in te zetten. Deze situatie leent zich bij uitstek voor confrontaties tussen supportersgroepen.
 - De camera's brengen niet de volledige fouilleringsruimte van het uitvak in beeld.
 - De parkeerzone voor thuissupporters in de onmiddellijke nabijheid van het stadion is niet toereikend.
 - Bij calamiteiten en eventueel overleg met partners zijn al gauw meer dan tien mensen in de commandoruimte aanwezig; op dergelijke momenten lijkt de commandoruimte te klein te zijn. Bovendien is niet voorzien in een aparte ruimte om eventueel te overleggen.
- 5.7 Binnen de club zijn verschillende maatregelen ter beheersing van ongewenst supportersgedrag getroffen. Hieronder zijn zij puntsgewijs genoemd:
- Ter vermaak van de supporters is er binnen het stadioncomplex een supportershome waar supporters voor en na de wedstrijd terechtkunnen.
 - De consumptie van alcohol is (met uitzondering van het bezoekersvak) toegestaan. Het gebruik van soft- en harddrugs is niet toegestaan; indien gebruik van softdrugs geen overlast oplevert, wordt hiertegen echter niet opgetreden.
- 5.8 Fouillering
- De situering voor de fouillering van thuissupporters is goed. Fouillering vindt plaats in de ruimte achter de tourniquets en vindt op correcte wijze plaats.
 - Alle uitsupporters worden gefouilleerd nadat zij door de tourniquets zijn gegaan en voordat zij de sluis richting het uitvak inlopen. De stewards fouilleren op correcte wijze; teksten op eventueel meegebrachte spandoeken worden goed gecontroleerd.
- 5.9 De club onderneemt meerdere maatschappelijke activiteiten en is betrokken bij projecten rondom scholing, sporten en sportverenigingen; spelers van de BVO doorlopen gedurende het jaar een vast traject van maatschappelijke activiteiten. Afspraken rondom maatschappelijke activiteiten zijn vastgelegd in het convenant.
- 5.10 Wanneer de identiteit van mensen die zich misdragen, is vastgesteld, ontvangen zij een uitnodiging om voor de stadionverbodencommissie te verschijnen; dit recht op hoor en wederhoor is in het voetbalconvenant vastgelegd. Na deze zitting wordt besloten over de sanctie die de betreffende supporter wordt opgelegd. Personen die niet ingaan op dit verzoek ontvangen via de KNVB automatisch een landelijk stadionverbod.

In de stadionverbodencommissie zitten namens de BVO de veiligheidscoördinator, de supporterscoördinator en de stewardcoördinator; vanuit de supportersverenigingen heeft de secretaris van de Supportersvereniging Roda JC zitting in deze commissie. In het verleden was ook de politie als toehoorder vertegenwoordigd; zij hebben zich echter recentelijk uit dit overleg teruggetrokken vanuit de overweging dat het civielrechtelijke aspect – en niet het strafrechtelijke aspect – in deze commissie de boventoon voert.

6. Hoofdlijnen veiligheidsbeleid

- 6.1 De vergunning wordt per competitiewedstrijd verleend op basis van de APV. Vanuit het oogpunt van klantvriendelijkheid richting bezoekende BVO's wordt per wedstrijd bepaald welke voorwaarden (denk bijvoorbeeld aan vervoersregelingen) opgelegd zullen worden.
- 6.2 De risico-inschatting komt in overleg tussen BVO, gemeente, OM en politie tot stand. Informatie die wordt gebruikt bij het maken van de risico-inschatting van een wedstrijd zijn de historie, het belang van de wedstrijd, RID-informatie en informatie over supportersgedrag uit het VVS.
- 6.3 Vanuit de politie kijkt men bij het vaststellen van de politie-inzet voor een wedstrijd naar de historie tussen beide clubs en de actuele veiligheidssituatie (onder andere wijk- en RID-informatie).
- 6.4 Het (lokale) voetbalconvenant wordt jaarlijks tegen het licht gehouden en indien nodig aangepast. Het convenant is regiobreed hetzelfde (dus ook voor Fortuna Sittard en MVV), maar geeft ruimte voor maatwerk (bijvoorbeeld op het gebied van kaartverkoop).
- 6.5 Tijdens de wedstrijd zelf is er sprake van meerdere veiligheidsmaatregelen (zie ook foullering) en afspraken:
- De BVO heeft de eindverantwoordelijkheid en bepaalt wat er in het stadion gebeurt, de politie daarbuiten. De politie is alleen in burger in het stadion aanwezig.
 - Personen die in en om het stadion worden aangehouden voor lichte vergrijpen, worden met lik-op-stuk-beleid in het stadion of op arrestantencomplex District Heerlen afgedaan. Wanneer er sprake is van ernstige delicten en/of er veel aanhoudingen zijn, wordt een speciale (voetbal)zitting belegd en worden zaken als voetbalgeweld behandeld.
 - In het stadion is geen ARAF aanwezig. Eventueel aangehouden personen worden overgedragen aan de politie en informatie over aangehouden personen wordt mondeling doorgegeven.

7. Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners

7.1 De aanpak van veiligheidsvraagstukken rondom voetbalwedstrijden vraagt samenwerking en afstemming tussen private (BVO) en publieke partijen (gemeente, OM en politie). In algemene zin zijn de veiligheidspartners tevreden over de samenwerking. We benoemen een aantal aandachtspunten:

- Momenteel worden wedstrijden gecategoriseerd als A, B of B+. Omdat bij B- en B+-wedstrijden een aantal voorzieningen getroffen moeten worden omtrent bijvoorbeeld vervoer en kaartverkoop en variatie daarin mogelijk is, is het niet altijd duidelijk voor bezoekende BVO's welke maatregelen nu precies opgelegd worden en/of leiden opgelegde maatregelen tot discussies.
- Vanwege de beperkte parkeermogelijkheden rondom het stadion worden – het risico van de wedstrijden in ogenschouw nemend – relatief veel combi's (12) opgelegd. Deze beperkte parkeermogelijkheden zijn onder andere een gevolg van het feit dat men parkeerplaats P3 slechts vijf maal per jaar (bij de B+-wedstrijden, ook wel topwedstrijden genoemd) mag gebruiken.
- Omdat thuissupporters ook achter het stadion kunnen parkeren, is het mogelijk dat supportersstromen elkaar kruisen. De aan- en afvoer van uitsupporters naar en van het stadion vergt vanwege het ontbreken van een busvak extra capaciteit van politie en stewarding. Een gebrek aan capaciteit – eerst moeten immers de andere vakken leeg – kan ertoe leiden dat uitsupporters na afloop van de wedstrijd nog enige tijd worden opgehouden in het bezoekersvak.
- Bij een B+-wedstrijd c.q. wanneer de Mobiele Eenheid (ME) wordt ingezet, vindt de commandovoering vanuit Maastricht plaats. Dit is in het verleden zo gegroeid en lijkt niet op een bepaalde gedachte of visie gestoeld te zijn. In de praktijk kan dit volgens verschillende partijen tot problemen leiden.
- De kwaliteit van de stewarding is door de bank genomen goed; het op peil houden van de kwantiteit van de stewarding is wel een aandachtspunt.
- Het is van belang goed op het qui-vive te zijn wanneer het neutrale vak (zie 8.2 voor meer informatie) meer bekendheid krijgt. Sommige partners hebben het idee dat de kans op een incident juist in dit vak het grootst is.
- De camera's geven een goed overzicht van hetgeen er in het stadion en de stadionomgeving gebeurt. Bij het inzoomen zijn gezichten echter moeilijk herkenbaar, wat de opsporing c.q. herkenning van verdachten bemoeilijkt.
- Tijdens de wedstrijd komen bijvoorbeeld in het kader van een (korte) rondleiding geregeld personen in de commandokamer kijken; het regime met betrekking tot het bezoek van de commandokamer kan dan ook strakker.

8. Club- en gemeentespecifiek

- 8.1 De BVO heeft als één van de weinige BVO's in Nederland geen (permanent) busvak voor bezoekende supporters. Alleen tijdens hoogrisicowedstrijden wordt P3 omgebouwd tot bussenvak c.q. opvangplaats voor uitsupporters. De parkeerplaats wordt dan voorzien van hekken, die bekleed worden met zwart plastic. De BVO is op dit moment niet in de gelegenheid P3 vaker dan vijfmaal per seizoen te gebruiken, wat een gevolg is van afspraken met de eigenaar van dit parkeerterrein. Men is bezig een structurele oplossing te zoeken voor deze kwestie.

Het ontbreken van een busvak kan in geval van bijvoorbeeld een slechte uitslag na afloop van een wedstrijd tot een dreigende situatie leiden. De aan- en afvoer van uitsupporters vergt derhalve bijzondere aandacht in verband met de veiligheid en vraagt extra capaciteit van zowel stewarding als politie.

- 8.2 Om het bezoeken van voetbalwedstrijden mogelijk te maken voor personen zonder clubkaart, heeft Roda JC in overleg met de gemeente en politie een zogenaamd neutraal vak ingericht op de Oost-tribune. Personen die een wedstrijd willen bezoeken, kunnen bij laagrisicowedstrijden per persoon één toegangskaart kopen voor dit neutrale vak. Daarbij geldt een legitimatieplicht; tevens behoudt de BVO zich het recht voor toegangskaarten aan (groepen) personen te weigeren.
- 8.3 In 2009 werd bekend dat Roda JC en Fortuna Sittard voornemens waren te fuseren tot de club Sporting Limburg. Deze fusie ketst uiteindelijk af, maar leidde in de tussentijd tot hevige reacties bij de (fanatieke) aanhang van beide BVO's. De perikelen rond deze fusie leidden in het seizoen 2008-2009 tot een verhoogde inzet van de politie rondom wedstrijden van Roda JC (9.000 extra manuren) en een fikse toename van het aantal stadionverboden. Nu steeds meer van deze stadionverboden aflopen, is sprake van een normalisering van het aantal personen dat een stadionverbod opgelegd gekregen heeft (zie ook 2.3)
- 8.4 De politie heeft een visiedocument ontwikkeld waarin de organisatie van het politieoptreden bij betaald voetbalwedstrijden in de politieregio Limburg-Zuid wordt omschreven. Deze visie beoogt – door een uniforme werkwijze – bij de begeleiding van voetbalwedstrijden een minimale kwaliteit van optreden te garanderen, ongeacht waar deze wedstrijd plaatsvindt (Kerkrade, Maastricht of Sittard).

9. Samenvatting en conclusies

- 9.1 Het bezoeken van een thuiswedstrijd van Roda JC is om diverse redenen zeer prettig. Zo voetbalt Roda JC in een in goede staat verkerend en sfeer-
vol stadion en is de ontvangst in het stadion gastvrij; uitsupporters hebben
bovendien dezelfde faciliteiten als het thuispubliek, met uitzondering van de
mogelijkheid tot het nuttigen van alcohol.

De samenwerking tussen de gemeente, BVO, politie en OM is ondanks het
ontbreken van een zogeheten voetbalvierhoek goed. Er zijn meerdere struc-
turele overlegvormen en daarnaast zijn er korte onderlinge lijnen. Boven-
dien heeft de politie een eigen visienota ontwikkeld waarmee beoogt wordt
een uniforme werkwijze en een minimale kwaliteit van optreden te garande-
ren.

De opleiding van de stewards wordt door de veiligheidscoördinator van de
BVO verzorgd en de kwaliteit van de stewards is mede daardoor door de
bank genomen goed. Verder is ook de briefing van de politie zeer helder,
mede dankzij het gebruik van PowerPoint; hierdoor wordt geen enkel punt
vergeten en komt alle informatie, voor zover bekend, aan de orde.

- 9.2 Op basis van de uitgevoerde audits zijn er enkele aandachtspunten te be-
noemen, die achtereenvolgens met een verwijzing naar de betreffende pa-
ragraaf in het rapport worden aangegeven:

- Het ontbreken van een busvak kan leiden tot dreigende situaties, maar
heeft tot op heden vrijwel nooit tot problemen geleid. Deze situatie
vergt echter extra capaciteit van stewarding en politie en leidt af en toe
tot oponthoud voor vertrekkende supporters. Het is daarom van belang
hiervoor een structurele oplossing te bedenken; hier wordt op dit mo-
ment aan gewerkt (5.3, 7.1, 8.1).
- De beperkte parkeermogelijkheden voor bezoekende supporters leiden
ertoe dat vaker dan noodzakelijk combi's worden opgelegd (7.1).
- De indeling in A-, B- en B+-wedstrijden kan leiden tot onduidelijkheid
en/of discussies over op te leggen maatregelen met bezoekende clubs.
In het kader van helderheid en duidelijkheid is het van belang terug te
gaan naar een indeling in A-, B- en C-wedstrijden (7.1).
- Bij een B+-wedstrijd c.q. wanneer de Mobiele Eenheid (ME) wordt inge-
zet, vindt de commandovoering vanuit Maastricht plaats. Hierdoor kan
zich de mogelijkheid voordoen dat de bevelvoering vertraging oploopt
en men zich moeilijk een voorstelling kan maken van de daadwerkelijke
sfeer (7.1).
- Eventueel aangehouden personen worden overgedragen aan de politie;
informatie wordt van mond tot mond doorgegeven. Er wordt nog geen
gebruikgemaakt van aanhoudingskaarten. Dit kan een waardevolle aan-
vulling zijn (6.5).
- Het neutrale vak is een mooi initiatief om meer mensen naar het voet-
bal te krijgen. Het is van belang ontwikkelingen die zich als gevolg van
het neutrale vak voordoen goed te monitoren en alert te zijn op het pu-
bliek dat plaatsneemt in dit vak (7.1, 8.2).

Bijlage - verantwoording Audit

Geïnterviewde personen

Huib Bruls (Politie)	Teamchef Basiseenheid Kerkrade
Rolf Dautzenberg (Politie)	Proceseigenaar Opsporen, Informatie & Goederenzorg
Jean van Erp (BVO)	Veiligheidscoördinator
Jacinta Gelissen (BVO)	Adjunct Directeur
Jos van der Meer (Politie)	Voetbalcoördinator
Will Peute (OM)	Officier van Justitie
Jos Som (Gemeente)	Burgemeester
Winand van der Voort (gemeente)	Bestuursadviseur

Geraadpleegde documenten

Algemeen draaiboek Roda JC seizoen 2010-2011
Convenant Betaald Voetbal Roda JC 2010-2011
Notulen veiligheidsoverleg
Plattegrond Parkstad Limburg Stadion
Visienota 21 januari 2009
VoetbalVolgSysteem (VVS): uitsluitingen, thuisgedrag en uitgedrag

Observaties en activiteiten

Wedstrijdbezoek Roda JC – Willem II (31 oktober 2010)
met als aandachtspunten:

- Briefing politie
- Commandoruimte
- Vak harde kern
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

Wedstrijdbezoek Roda JC – FC Groningen (27 november 2010)
met als aandachtspunten:

- Wedstrijdvoorberekening met de scheidsrechter
- Briefing stewards
- Commandoruimte
- Vak harde kern
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Supportershome
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

